ITÄ-SUOMEN YLIOPISTON LAUSUNTO EDUSKUNNAN SIVISTYSVALIOKUNNALLE (HE 51/2024 vp.)

Eduskunnan sivistysvaliokunta on pyytänyt Itä-Suomen yliopistolta lausuntoa hallituksen esityksestä eduskunnalle laeiksi yliopistolain ja ammattikorkeakoululain muuttamisesta (HE 51/2024 vp.)

Yliopisto on jo aiemmin opetus- ja kulttuuriministeriölle lain luonnoksesta antamassaan lausunnossa todennut, että esitetyt muutokset yliopistolakiin ovat kannatettavia. Yliopisto näkee erityisen perustelluksi sen, että nyt hallituksen esityksessä on huomioitu yhteis- ja kaksoistutkintojen hakemusmaksuja ja lukuvuosimaksuja koskevat erityistarpeet.

Hakemusmaksua koskeva sääntely

Esityksessä hakemusmaksu perustuu kansalaisuuteen eikä kelpoisuuden tuottavan tutkinnon suoritusmaahan, kuten aiemmassa luonnoksessa. Muutos on kannatettava.

Hallituksen esityksen säännösperusteluissa todetaan, että hakemusmaksu koskee Opintopolku-järjestelmän kautta toteutettavia hakuja. Lisäksi todetaan, että hakemusmaksua ei peritä sellaisissa kansainvälisissä yhteis- ja kaksoistutkinto-ohjelmissa, joissa käytössä on muu hakujärjestelmä, ja joissa hakemukset käsittelee muu kuin suomalainen korkeakoulu. Yliopisto katsoo, että nämä säännösperustelumuotoilut on perusteltua lisätä säädöstekstiin. Säädöstekstistä tulisi ilmetä yksiselitteisestä kaikki ne poikkeustilanteet, joissa hakemusmaksua ei peritä.

Tilauskoulutus

Yliopisto katsoo, että sääntelyn tarkentaminen ja tiukentaminen on kannatettavaa. Sääntelyyn sisältyy kuitenkin edelleen tulkinnallisuutta, joka voi johtaa vastaaviin ongelmallisiin tilanteisiin, joita tilauskoulutuksen yhteydessä on aiemmin tunnistettu.

Lukuvuosimaksujen korottaminen

Yliopisto pitää ongelmallisena sitä, että säännösperustelujen mukaan ministeriöllä olisi mahdollisuus ohjata lukuvuosimaksujen määräytymisen perusteita. Hallituksen esityksen perusteluissa ei voida luoda ministeriölle asiaan liittyvää ohjausvaltaa. Jos ministeriön ohjaus katsottaisiin tarpeelliseksi, toimivaltaa antaa lakia tarkentavaa sääntelyä tulisi säätää lakitasoisesti. Näkemyksemme mukaan ministeriön erillinen ohjausvalta ohjata lukuvuosimaksujen määräytymistä ei ole tarpeellinen, vaan asia tulee jättää yliopistojen omaan päätösvaltaan niiden autonomiaa kunnioittaen. Kyse on taloushallinnon tekniikasta, jonka yksityiskohtia ei ole tarpeen nykyistä tarkemmin ministeriöjohtoisesti ohjata. Yliopistolain säännökset ministeriön yleisestä yliopistojen toiminnan ohjauksesta antavat tarvittaessa mahdollisuuden ministeriön ja yliopistojen vuoropuheluun lukuvuosimaksuista. Jotta perustuslainkin näkökulmasta ongelmallinen hallituksen esityksen muotoilu ministeriön erityisestä ohjausvallasta ei jäisi lopulliseksi ilmaukseksi lainsäätäjän tahdosta, pidämme tarpeellisena, että valiokunta ilmaisee asiassa toisenlaisen näkemyksen edellä mainituilla perusteilla.

Tämä dokumentti on allekirjoitettu sähköisesti UEF Sign-järjestelmällä / This document has been electronically signed using UEF Sign
UEF lausunto HE 51_2024.pdf / a826f330-9ee6-43f5-850e-f356273ce8f7 / sivu/page 1(3)

Hallituksen esityksessä ei ole nähdäksemme riittävästi avattu sitä, millaisia oikeusturvakeinoja opiskelijalla on lukuvuosimaksuihin liittyen. Tätä olisi syytä avata informaatiosyistä valiokunnan mietinnössä.

Yliopistoa on pyydetty toimittamaan osana lausuntoa tieto lukuvuosimaksullisista hakijoista ja opiskelijoista Itä-Suomen yliopistossa. Nämä tiedot vuosilta 2019–2023 on esitetty alla.

	Hakijat	**Paikan vastaanottaneet**
2019	1644	277
2020	1672	314
2021	1657	263
2022	2293	298
2023	7565	381

Lukuvuosimaksulliset hakijat ja opiskelijat Itä-Suomen yliopistossa 2019-2023

Voimaantulosäännökset

Yliopisto katsoo esitetyt voimaantulosäännökset asianmukaisiksi. Vaikka hakemusmaksun toteuttamisen aikataulu on tiukka, on tärkeää saada sääntely voimaan esitetyssä aikataulussa.

(Asiakirja on allekirjoitettu ja päivätty sähköisesti)

Tapio Määttä
Akateeminen rehtori
Itä-Suomen yliopisto

Tämä dokumentti on allekirjoitettu sähköisesti UEF Sign-järjestelmällä / This document has been electronically signed using UEF Sign
UEF lausunto HE 51_2024.pdf / a826f330-9ee6-43f5-850e-f356273ce8f7 / sivu/page 2(3)

Tämä dokumentti on allekirjoitettu sähköisesti UEF Sign-järjestelmällä
This document has been electronically signed using UEF Sign

UNIVERSITY OF
EASTERN FINLAND

Päiväys / Date: 27.05.2024 22:49:49 (UTC +0300)

Tapio Määttä
Akateeminen rehtori
Yliopiston johto
tapio.maatta@uef.fi
Organisaation varmentama (UEF käyttäjätunnus)
Certified by organization (UEF user account)